

Posudek oponenta na bakalářskou práci Oleksii Shvetse „Semi-prezidencialismus na Ukrajině“

Diplomant Oleksii Shvets předložil k obhajobě bakalářskou práci, kde si vytkl za cíl zanalyzovat politický systém na Ukrajině z pohledu semi-prezidencialismu. Téma zajímavě propojuje jeden z klasických konceptů komparativní politologie a případ nezávislé postsovětské Ukrajiny. První kapitola představuje koncept semi-prezidencialismu a další části se již zabývají aplikací přístupu na Ukrajinu. Druhá kapitola přináší představení obtíží při přijímání Ústavy, třetí kapitola pak pojednává o jejich četných změnách. Poslední kapitola se zabývá současnou podobou semi-prezidencialismu na Ukrajině.

Autor v první části své práce představuje teoretický koncept semi-prezidencialismu Maurice Duvergera, Matthewa Shugarta a Roberta Elgieho. Shrnuje hlavní prvky debaty o tomto konceptu, především jaké pravomoci prezident, popř. ostatní ústavní aktéři musí mít, aby systém mohl být označen za semi-prezidentský. Autor se věnuje i tomu, nakolik je model semi-prezidencialismu empirický a vyrovnává se s problematičností stanovení jasných kritérií, což se týká především určení významných pravomocí prezidenta, které jsou ve svém důsledku poměrně subjektivní záležitosti.

Podotýká rovněž, že oblast (nejen) postsovětských států je specifická tím, že nelze spoléhat pouze na literu ústavy, jelikož psané normy nejsou vždy závazné nebo jsou psány tak, aby se snadněji daly obcházet, a navíc při zkoumání postsovětských režimů je nutné zohledňovat neformální chování aktérů. Z těchto důvodů se autor rozhodl pro svoji práci využít přístup Matthewa Shugarta, jenž nejlépe odpovídá realitě Ukrajiny.

Ve druhé části autor představuje ukrajinský politický systém a přináší precizní analýzu jednotlivých ústavních aktérů. Postupně rozpracovává vztah ukrajinských prezidentů k premiérovi, parlamentu a dalším, a ukazuje na nich, jak se vyvíjel ukrajinský semi-prezidencialismus. Kromě toho pojednává ústavní změny a jak zasáhly do zmíněného vztahu mezi premiérem a prezidentem a analyzuje i neformální aspekty. Celá část prozrazuje, že autor má velmi dobrý vhled do tématu a reálií Ukrajiny a je schopen čerpat z vícejazyčných zdrojů.

Za zdařilou považuji 5. kapitolu o současné podobě semi-prezidentského režimu na Ukrajině, kde autor rozebírá jedinečnou situaci v ukrajinských dějinách, kdy „prezidentská“ strana Služebník lidu zároveň drží ústavní většinu v parlamentu. Do budoucna by bylo zajímavé tento aspekt rozvést s ohledem na koncept tzv. pro-prezidentských stran a komparovat s jejich fungováním z jiných zemí.

Jistým negativem předkládané práce jsou stylistické neobratnosti a občasné pravopisné chyby. Nicméně práce splňuje všechny nároky kladené na tento typ závěrečných prací, a proto doporučuji k obhajobě s hodnocením výborně.